

פִּיחַת הַשָּׁבֶת

גיליון ג'

פרשת פִּיחַת – אֲבוֹת א' ה'תש"פ

לכך נבחרת

בפרשת השבוע כתוב "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֱהֲרֹן קְרַב אֶל הַמִּזְבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת חַטָּאתְךָ וְאֶת עֹלֹתְךָ וְכַפֵּר בְּעֵדֶךָ וּבְעֵד הָעָם וַעֲשֵׂה אֶת קִרְבַּן הָעָם וְכַפֵּר בְּעֵדָם כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' (ט, ז) כתב רש"י: "שהיה אהרן בוש וירא לגשת. אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת" עכ"ל.

וכתוב ב'בעל שם טוב' לפרש את דברי רש"י כך: מפני שיש לך יראה ובושה מן השם יתברך – לכך נבחרת, כי "זבחי אלהים רוח נשברה".

אבות א'

משנה א': "משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה הם אמרו שלשה דברים הוו מתונים בדין והעמידו תלמידים הרבה ועשו סייג לתורה"

זכיית משה לקבל את התורה

ב'ענף עץ אבות' למרן הרב עובדיה זצ"ל שאל מדוע תלה התנא קבלת התורה מהר סיני? (כתוב 'משה קיבל תורה מסיני) ותירץ עפ"י מה שגילו לנו חז"ל שהניח הקדוש ברוך הוא כל ההרים הרמים שבעולם והשרה שכינתו על הר סיני, מחמת ענותנותו.

לפי זה הסביר הרב זצ"ל "משה קיבל תורה" שלא תאמר מה טעם זכה משה רבנו ע"ה לקבל התורה ולא איש אחר, ועל זה ענה "מסיני", שכשם שזכה הר סיני שעליו נתן התורה מחמת ענותנותו ושפלתו, מזה הטעם גם כן זכה משה רבינו ע"ה כיון שהיה עניו מאוד. ע"כ.

הוו מתונים בדין – מעשה

מרן הרב עובדיה זצ"ל הביא בעניין 'הוו מתונים בדין' "והנה הדין מצווה לא רק לפסוק הדין ע"פ התורה, אלא גם חייב להתעמק בדבר המשפט, ולמצוא תחבולות להציל עשוק מיד עושקו".

והביא שם כמה מעשיות בעניין זה ונביא אחת מהן:

מעשה באיש אחד שהיתה לו חנות של יין, והיה לו משרת אחד שהיה לו ארנק שבו

מאתים שקלי זהב, אשר קיבץ על יד וחסך במשך שנים רבות, ובערב שבת אחד טמן את הארנק במרתף בין החביות של היין.

וכשבא במוצאי שבת ליטול הארנק, לא מצאו, ויבקשהו ולא נמצא, וילך אל הגאון רבי שלמה קלוגר ויבכה לפניו בדמעות שלישי, על כי כל יגיעו הלך לריק ולבהלה, ואמר, שהוא חושד את אדונו בעל היין שהוא ששלח ידו וגנב את הארנק, כי לא היה מפתח למרתף אלא רק לבעל היין ולמשרת.

ויקרא הגאון את בעל החנות, ושאל את פיו על דבר הכסף והארנק, והוא השיב שאינו יודע מכלום. ויאמר הגאון בפניו, גם אני אמרתי שלא יתכן לחשוד בך, כי לא נחשדו ישראל על כך, ולכן אין ברירה אלא להחליט שאיזה גוי נכנס למרתף, וגנב את הארנק עם המעות שבו, ואם כן צריך אני להכריז על ידי שמש בית הדין, ולפרסם במודעות, שהיין כולו יין נסך הוא, מחמת חשש מגע ידו של הגוי, וצריך לשפוך את כל היין, כי הוא אסור בשתיה.

וכאשר שמע בעל היין דבר זה, וראה שכלתה אליו הרעה, שבזה יהיה לו הפסד גדול, וכל רכושו ירד לטמיון, הודה מיד שהוא לקח את הארנק, והגאון סירב להאמין לו, עד שנשבע בשבועה חמורה שהוא גנב את הארנק והמעות, והלך במרוצה לביתו והביא את הארנק והמעות שבו, והשיב אותם למשרת, והכל על מקומו בא בשלום.

והעמידו תלמידים הרבה

בספר 'עטרת אבות' לגאון הרב אהרן זכאי שליט"א הביא בשם הרמ"ז שיש לפרש בדרך רמז, שהנה ידוע שהעולם כולו עומד בזכות התורה, וכמו שכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתני", וממילא מי שמלמד תורה לתלמידים, הרי הוא מעמיד את העולם.

וזהו שאומר התנא 'והעמידו' תעמידו את העולם כולו, על ידי 'תלמידים הרבה' שתלמדו תורה לתלמידים.

ולכן במשנה הבאה כתוב "על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים" לרמז לנו שניתן להעמיד את העולם, על ידי לימוד תורה לתלמידים.

*בית מדרש וינהג בעולות טובות,
נתנאף דמי, מחבר הספר "קרה היא מפנינו" על התורה*